

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU
DR. IUR. JUDR. ING. MICHALA TUROŠÍKA, PHD.
„NIEKTORÉ TEORETICKÉ ASPEKTY
RÍMSKEJ KÚPNO-PREDAJNEJ ZMLUVY“

Téma habilitačnej práce prezrádza oblasť, ktorej sa habilitant venoval vo svojej vedeckej činnosti najviac, teda rímske záväzkové právo. Práve toto konštatovanie vzbudzuje nádej, že predložené dielo bude skutočným zavŕšením jeho snáh o vedeckú prácu rozvíjajúcu odbor rímskeho práva. Čo sa týka výberu témy a vhodnosti pre jej monografické spracovanie, aj s ohľadom na predchádzajúci politický režim ju možno hodnotiť vysoko pozitívne, pričom osobitne možno oceniť i samotné habilitačné konanie v tomto odbore. Ako je v romanistickej komunite všeobecne známe, téma kúpnej zmluvy (*emptio – venditio*) patrí k nadčasovým a poukazuje na značný vplyv rímskeho práva na ďalší historický vývoj tohto inštitútu, pozitívne právo nevynímajúc. Predovšetkým na tomto pozadí ju možno označiť za **aktuálnu**. Tieto skutočnosti, najmä však závery rímskych klasikov, respektíve predstaviteľov stredovekých právnických škôl, môžu obdobne slúžiť habilitantovi za inšpiráciu, ktorú mohol za použitia komparatívnej metódy zohľadniť pri vyvodzovaní východísk vo vzťahu k *ius vigens*. V nadväznosti na uvedené konštatujem, že uvedený potenciál bol využitý čiastočným spôsobom. Pokiaľ ide o **ciele práce**, autor ich vymedzil v úvode slovami, že jeho „... cieľom bolo tak analyzovať vybrané aspekty rímskeho *emptio-venditio* s cieľom vysvetliť jednotlivé zložky a právne účinky kúpnej zmluvy, ale aj jej genézu, ktorá mala enormný význam pri rozvoji nielen samotnej zmluvy, ale i zmluvného práva ako takého“. Aj napriek viacerým nedostatkom, ktoré spomeniem neskôr, konštatujem, že tieto ciele sa habilitantovi splniť podarilo.

Z hľadiska **metodológie** bola habilitačná práca spracovaná predovšetkým za použitia metód exegézy, analýzy, syntézy a komparácie. Určité problémy sa javili najmä pri aplikácii komparačnej metódy, ktorej potenciál, ako som už naznačil, habilitant využil len čiastočne. Isté nedostatky možno nájsť i v práci s metódou exegetickou. Čo sa týka **použitých prameňov a literatúry**, pri spracovávaní habilitačnej práce z odboru rímske právo sa

prírodzene očakáva zapracovanie vynikajúcich štúdií nemeckých romanistov, zameriavajúcich sa na konkrétne špecifická predmetnej problematiky. Naopak, menej žiaducim sa v tomto ohľade javí odkazovanie na učebnice, čo prispieva k tomu, že práca miestami pôsobí učebnicovým dojmom (vrátane exkurzov, v ktorých je možné autorovi odporúčať viac invencie). Za zmienku stojí aj opomenutie vedeckých článkov uverejňovaných v časopise *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Romanistische Abteilung*, ktorý obsahuje i viaceré príspevky týkajúce sa tejto večne živej témy. Napriek tomu, že autor na to v úvode práce upozorňuje, za menej žiaduce možno označiť zhodu habilitantovej práce s jeho dizertačnou prácou z roku 2011 (25 %), čo však možno pripísať snahe o aplikáciu vlastného doterajšieho výskumu.

Pokiaľ ide o **formálnu stránku** predloženej habilitačnej práce, na jednej strane prezrádza, že autor sa dokáže kvalitne právnický a náležite vyjadrovať, avšak na strane druhej poukazuje na určitú nedôslednosť. V práci sa nachádzajú preklepy, štylistické a jazykové nedostatky, ktoré komplikujú jej čítanie a miestami prispievajú i k sťaženej zrozumiteľnosti samotného výkladu a prezentovaných záverov. Za zmienku stojí aj nejednotné používanie právnickej terminológie. Na ilustráciu možno tiež uviesť, že keď sa podľa habilitanta „odvažovala“, namiesto správneho „vážila“; cisár *Leo* neprekladá do slovenského jazyka ako „Lev“; spomína „ranné etapy vývoja“, namiesto „raných etáp“. Je na škodu, že habilitačná práca neprešla dôkladnou jazykovou korektúrou. Za niektoré problémy možno označiť i nesprávne skloňovanie starovekých mien a výrazov, keď autor píše o diele „Cata“ namiesto správneho „Catona“ (s. 27), inde zase o tom, ako Ulpián interpretuje „Labea“, správne „Labeona“ (s. 114), a potom o „chýbajúcom *moduse*“ (s. 154). Podotýkam, že každý citačný odkaz pod čiarou musí začínať veľkým písmenom a končiť bodkou. Za chybu považujem aj používanie „socialistickej“ skratky „pred n. l.“ a „n. l.“, namiesto „pred Kr.“ a „po Kr.“ a nesúrodé používanie kurzív, ktoré sa v romanistickej literatúre využívajú pri písaní latinských a starogréckych výrazov. Problémom je tiež nesprávne citovanie Gaiových Inštitúcií (s. 164).

Z hľadiska **obsahu** by som bol rád, ak by habilitant objasnil nachádzanie základov jedného z rímskoprávných inštitútov „v požičciavaní kukurice“ (s. 12). Do budúca mu taktiež odporúčam uprednostniť pri charakterizovaní aspektov vlády toho-ktorého rímskeho kráľa pramene namiesto literatúry. Na inom mieste potom autor píše o istom inštitúte, ktorý sa nachádza aj v ABGB (inde v modernom práve), avšak neuvádza odkaz na relevantnú normu tohto zákonníka (relevantného prameňa). Tento záver sa týka i práce s literatúrou, keď autor hovorí o článku Maxa Kasera, avšak v citačnom odkaze pod čiarou odkazuje na jeho

monografiu. Habilitant tiež častokrát pracuje s relevantným prameňom, ale v citačnom odkaze pod čiarou odkazuje na literárne dielo. Vôbec nerozumiem tvrdeniu zo strany 58, kde autor uvádza, že „... plnenie, ktoré je objektívne nemožné sa nemôže stať podkladom platného záväzku, a teda právny vzťah, ktorý na jeho základe vzniká je od počiatku nulitný“. Ak je predsa niečo nulitné od začiatku, znamená to, že na takom základe nemôže vzniknúť žiadny právny vzťah. Podobným dojmom pôsobí aj veta zo strany 68, kde habilitant uvádza: „... *hereditas, obligationes, ususfructus* oder *servitutes*“. Počet citačných odkazov pod čiarou (len 319 odkazov na cca 180 stranách), vzbudzuje dojem, že k viacerým záverom dospel autor úplne sám. Preto mu odporúčam dôslednejšie pracovať s prameňmi a sekundárnou literatúrou. I keď sa habilitant, podľa svojho plánu prezentovaného v úvode, zameril len na niektoré aspekty tejto problematiky, mal byť ešte konkrétnejší a vybrané aspekty analyzovať do čo najväčších detailov.

Aj napriek vyššie uvedeným negatívam v práci možno nájsť mnohé pozitíva, z ktorých možno vyzdvihnúť miestami kvalitnú argumentáciu a viaceré dobre podložené úvahy, ktoré dokresľujú a bližšie rozvíjajú základný výklad, v čom napokon nachádzam najväčší **prínos práce**. Autor pritom vychádzal z kvalitnej cudzojazyčnej literatúry a miestami sa pustil do vcelku zaujímavých polemík s najväčšími romanistickými autoritami (osobitne oceňujem najmä úvahy ohľadom zodpovednosti kupujúceho za náhodné zničenie alebo poškodenie veci a nad historickým vývojom predmetného inštitútu). Z toho dôvodu hodnotím habilitačnú prácu Michala Turošíka pozitívne, **odporúčam ju na obhajobu** a po jej úspešnom priebehu navrhujem, aby mu bol **priznaný vedecko-akademický titul „doc.“**

Do diskusie na obhajobe kladiem habilitantovi tieto otázky:

1. V čom nachádza habilitant neustálu dynamiku rímskeho práva vo vzťahu k právu súčasnému?
2. Aký je význam pôvodom starogréckeho (respektíve východného) inštitútu *arrha* pre rímske právo a ďalší právny vývoj?

V Trnave, 17. októbra 2017

doc. JUDr. Mgr. Vojtech Vladár, PhD.